

5 Glanchostas na mbeart cobhsaíochta baincéireachta

- 5.1** I ndiaidh thús na géarchéime baincéireachta in 2008, thug an Stát faoi roinnt beart chun an córas baincéireachta a chobhsú, lena n-áirítear
- bainc intíre a athchaipitliú go suntasach
  - cúnamh eisceachtúil leachtachta a bheith á sholáthar ag an mBanc Ceannais do bhainc intíre
  - ráthaíochtaí Rialtais maidir le taiscí agus dliteanais áirithe eile
  - cur ar bun na Gníomhaireachta Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (GNBS) d'fhonn sócmhainní bearnaithe a fháil ó bhainc.
- 5.2** Ba chasta na bearta eisceachtúla ar tugadh fúthu agus bhí siad fite fuaite lena chéile, agus tá tionchar marthanach acu ar an Státchiste. Cé gur féidir idirbhearta áirithe a aithint go héasca — e.g. méideanna a infheistíodh i mbainc athchaipitlithe, fáлтаis ó dhiúscairtí agus ioncam a fhabhraíonn ó na hinfeistíochtaí — tá gá le nósanna imeachta meastacháin chun costais eile a thabhaíonn an Stát a aithint.
- 5.3** Cuireadh na meastacháin ar ghlanchoistas na mbeart cobhsaíochta baincéireachta i láthair roimhe seo, agus le déanaí rinneadh achoimre ar na torthaí go dtí deireadh 2021.¹ Ó shin i leith, tá go leor de na bearta cobhsaíochta curtha i bhfeidhm agus tugtha chun críche go suntasach, lena n-áirítear
- diúscairt an Stáit maidir leis an scairsheilbh go léir a bhí fágtha aige i mBanc na hÉireann agus i mBainc-Aontas Éireann cpt (AIB)
  - tá próiseas ar bun go gníomhach chun Permanent TSB (PTSB) ina bhfuil leas 57% ag an Stát a dhíol
  - rinne Banc Ceannais na hÉireann na bannaí Rialtais go léir a fuair sé a dhiúscairt i ndiaidh leachtú na Corparáide Éireannaí um Réiteach Banc (CÉRB) a dhiúscairt
  - cuireadh deireadh go foirmiúil le scéimeanna ráthaíochta dliteanais bainc a bhain leis an ngéarchéim i mí na Nollag 2025, agus
  - díscaoileadh GNBS go foirmiúil ar an 1 Lúnasa 2026.²
- 5.4** Rinneadh an tuarascáil seo chun athbhreithniú a dhéanamh ar an meastachán ar an nglanchostas chun na forbairtí sin agus an fhaisnéis a bhí ar fáil go dtí deireadh 2025 a chur san áireamh.

¹ Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí, [2014](#), [2016](#), [2018](#) agus [2021](#).

² Alt 8, [An tAcht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta \(Forálacha Ilghnéitheacha\)](#), [2026](#).

Forléargas ar ghlanchoistas

- 5.5** Ríomhadh leis an scrúdú seo go raibh thart ar €42 billiún (féach Fíor 5.1) i gceist leis an nglanchostas don Stát ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta. Tá sé sin comhsheasmhach den chuid is mó leis na torthaí a tuairiscíodh roimhe seo, bunaithe ar an bhfaisnéis a bhí ar fáil ag an am.

Fíor 5.1 Glan-olltoradh measta ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta amhail deireadh 2025

Glaninfheistíochtaí	€bn	€bn
Infheistíochtaí sna bainc	66.8	
Diúscairtí cothromais/scaireanna	(22.1)	
Luach iarmharach measta infheistíochtaí ag deireadh 2025	(0.9)	43.8
<i>Móide glanchostas a bhaineann le seirbhísí ar fhiachas</i>		
Costas a bhaineann le seirbhísí ar fhiachas (measta) ^a	34.8	
Ioncam breise de chuid an Bhainc Ceannais (measta) ^b	(19.6)	15.2
<i>Lúide ioncam ó infheistíochtaí/ó bhearta eile</i>		
Díbhinní agus ús	(6.4)	
Glanioncam ó scéimeanna ráthaíochta dliteanais agus leachtaitheoir speisialta CÉRB	(5.4)	(11.8)
Glanchostas don Stát i gcás na mbanc		47.2
Barrachas GNBS ^c		(5.2)
Glan-olltoradh measta don Stát ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta amhail deireadh 2025		42.0

Costas bliantúil athfhillteach measta fadtéarmach a bhaineann le seirbhísí ar fhiachas: €0.65 billiún go €0.85 billiún in aghaidh na bliana^d

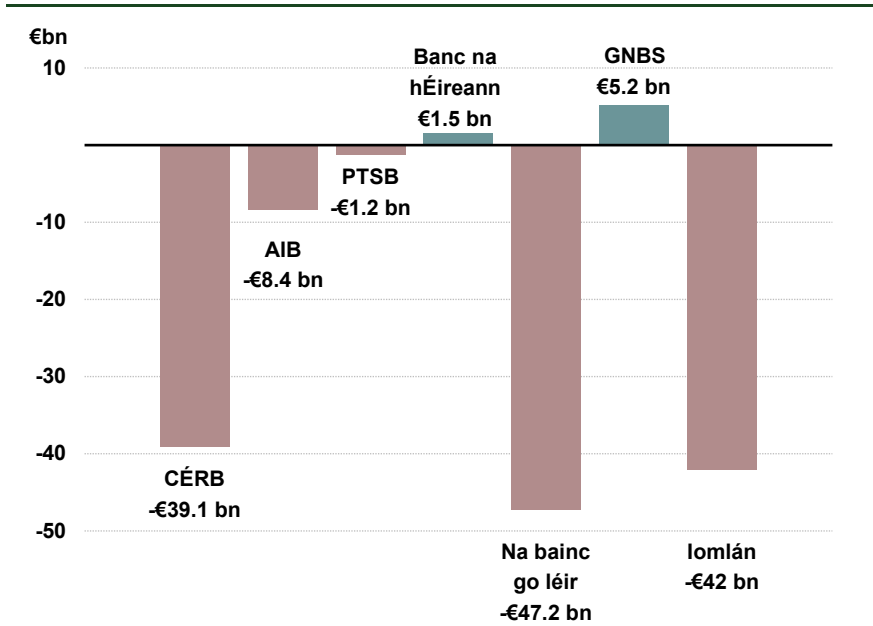
Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Leagtar amach a thuilleadh sonraí in Iarscríbhinn 5A.

- Nótaí:
- a Mar chuid den chostas a mheastar a bhaineann le seirbhísí ar fhiachas a bhaineann leis an infheistíocht i mbainc, tá costais bharúlacha an tseirbhísithe ar fhiachas a bhaineann leis na hinfeistíochtaí a rinne an Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn, agus na bisigh a d'íoc Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta nuair a d'fhuascail sí bannaí Rialtais a eisíodh chuig an mBanc Ceannais lena gcur in ionad nótaí gealltanais.
  - b An cion measta d'ioncam an Bhainc Ceannais atá inchurtha i leith bearta cobhsaíochta baincéireachta.
  - c Idir 2020 agus 2025, rinne GNBS suim a íoc leis an Státchiste nó sócmhainní a aistriú chuig an Stát lena bhain luach €5.1 billiún ar an iomlán. Ag deireadh 2025, thuairiscigh GNBS tuilleamh coinnithe carntha breise dar luach €0.1 billiún.
  - d Raon lena nglactar leis gur idir 1.5% agus 2% in aghaidh na bliana na rátaí; cinnfear an costas iarbhir de réir chostas iasachta an Stáit. Ba é 1.54% an costas bliantúil i ndáil le seirbhísí ar fhiachas in 2025.

Glan-olltoradh measta do bhainc aonair

- 5.6** Rinneadh an glan-olltoradh measta do gach banc a mheas freisin, agus luach iarmharach measta infheistíocht an Stáit in PTSB an 31 Nollaig 2025 á chur san áireamh (féach Fíor 5.2). I gcás na gceithre bhanc go léir, is é an t-olltoradh atá le sonrú ná glanchostas €47.2 billiún. Déantar an glanchostas sin a fhritháireamh trí thuilleamh carnach €5.2 billiún GNBS, nach féidir a chur go héasca i leith iasachtaí a fuarthas ó bhainc shonracha.

Fíor 5.2 Glan-olltoradh measta maidir le bainc aonair amhail deireadh 2025

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Leagtar amach a thuilleadh sonraí in Iarscríbhinn 5A.

An Chorporáid Éireannach um Réiteach Banc

5.7 I mí Iúil 2011, rinneadh an Banc Angla-Éireannach (Anglo) agus Cumann Foirgníochta Forleiththeadach na hÉireann (INBS) a chumasc chun CÉRB a bhunú. Faoin am sin, bhí €4.1 billiún in airgead tirim agus €30.6 billiún i bhfoirm nótaí gealltanais infheistithe ag an Stát sa dá eintiteas. Bhí na nótaí gealltanais coinnithe ag an mBanc Ceannais mar chomhthaobhacht chun iasachtaí a thabhairt do CÉRB.

5.8 I mí Feabhra 2013, i ndiaidh leachtaitheoirí speisialta a cheapadh chuig CÉRB, fuair an Banc Ceannais bannaí Rialtais gaolmhara dar luach ainmniúil €28.5 billiún.³ Idir 2013 agus 2023, dhiúscair an Banc Ceannais na bannaí sin, chuig Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN) den chuid ba mhó. Ó thaobh an Stáit de, déantar an costas a thabhaíonn GBCN a fhritháireamh trí na gnóthachain a fhabhraíonn chuig an mBanc Ceannais ón ús agus na bisigh a íocann GBCN leis.⁴

5.9 Ar an iomlán, bhí CÉRB freagrach as glanchostas €39.1 billiún, agus na nithe seo a leanas á gcur san áireamh:

- infheistíocht an Stáit dar luach €34.7 billiún
- glanchostas an tseirbhísithe ar fhiachas i ndáil leis an infheistíocht, arb ionann é agus €5.8 billiún go dtí an 31 Nollaig 2025⁵
- aisghabháil €2.5 billiún in airgead tirim — €0.5 billiún i dtáillí i leith scéimeanna ráthaíochta dliteanais agus €2 billiún ó leachtaitheoirí speisialta CÉRB, agus
- íocaíocht díreach os cionn €1.1 billiún i ndáil le héilimh ó chustaiméirí CÉRB faoi scéimeanna ráthaíochta dliteanais.

3 Cuireadh bannaí Rialtais a raibh tréimhsí aibíochta idir 2038 agus 2053 ag gabháil leo in ionad nótaí gealltanais dar luach €25.034 billiún. Fuair an Banc Ceannais €3.5 billiún de bhanna Rialtais 2025 ar ráta 5.4% freisin.

4 Thuill an Banc Ceannais €16.8 billiún ó íocaíochtaí a rinne GBCN leis — €4.2 billiún i nglan-ús agus gnóthachain dar luach €12.6 billiún ó dhiúscairt bannaí Rialtais chuig GBCN.

5 Ba é €25.2 billiún costas an tseirbhísithe ar fhiachas, a fhritháiríodh trí ioncam gaolmhar €19.4 billiún ón mBanc Ceannais — €16.8 billiún ó fháltais GBCN, €0.9 billiún ó dhíol an bhanna Rialtais 5.4% ar an margadh oscailte agus €1.7 billiún ó ús a d'íoc CÉRB i leith cúnamh eisceachtúil leachtachta a sholáthair an Banc Ceannais.

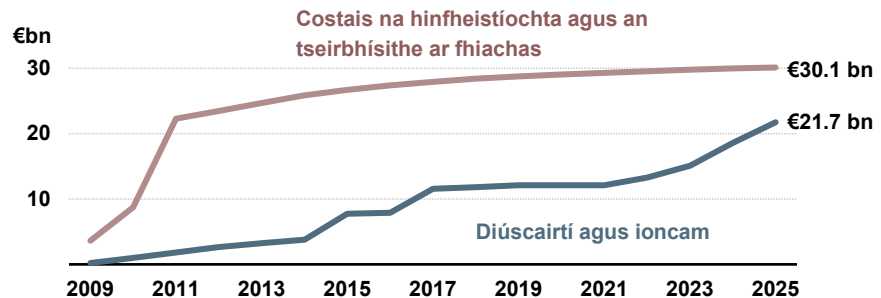
Bainc-Aontas Éireann cpt

5.10 Ba é €8.4 billiún glanchostas measta infheistíocht an Stáit in AIB (féach Fíor 5.3).

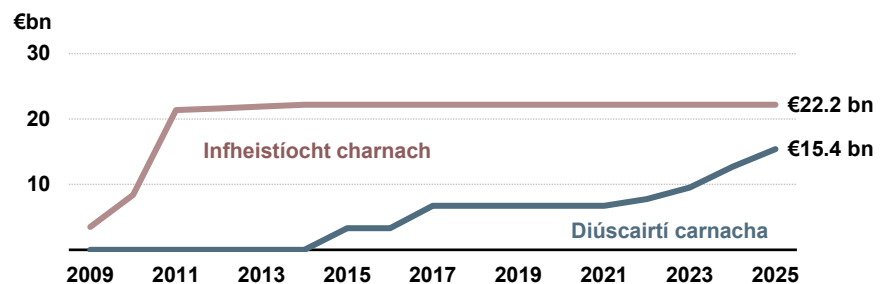
- Ba é €22.2 billiún an infheistíocht iomlán. Ba é €7.9 billiún an glanchostas measta a bhain le seirbhísí ar an bhfiachas gaolmhar go dtí deireadh 2025.
- Fuair an Stát €15.4 billiún ar an iomlán ó dhíúscairtí scaireanna in AIB.
- Ba é €6.3 billiún an t-ioncam don Stát, i bhfoirm díbhinní ar scairshealbha agus táillí ráthaíochta dliteanais den chuid ba mhó, go dtí deireadh 2025.

Fíor 5.3 Infheistíocht an stáit in AIB, 2009 – 2025

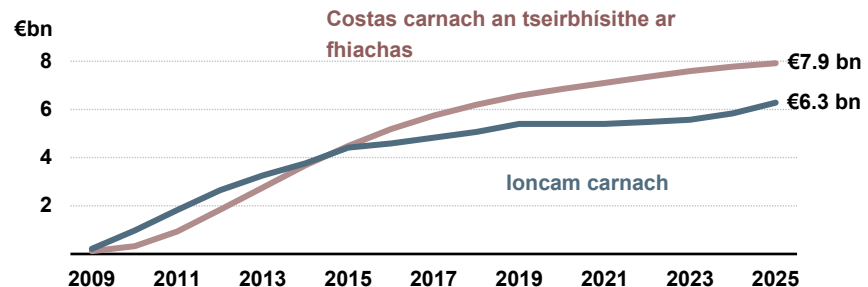
Costais na hinfeistíochta agus an tseirbhísithe ar fhiachas, agus díúscairtí agus ioncam

Infheistíochtaí agus díúscairtí

Ioncam agus costais an tseirbhísithe ar fhiachas

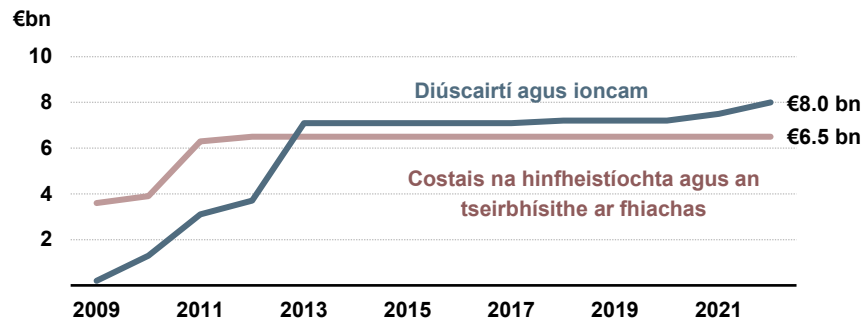
Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Féach larscríbhinní 5A, 5B agus 5C.

Banc na hÉireann

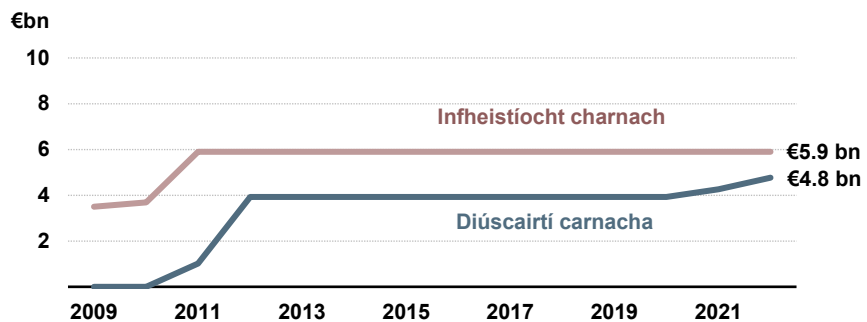
- 5.11** Ba é €1.5 billiún an glanbharrachas measta don Stát óna infheistíocht i mBanc na hÉireann (féach Fíor 5.4).
- 5.12** Ba é €5.9 billiún an infheistíocht iomlán. Fuair an Stát €4.8 billiún ó dhíúscairt na scaireanna, a críochnaíodh in 2022. Ba é €0.6 billiún glanchostas an tseirbhísithe ar an bhfiachas gaolmhar, ach fritháiríodh é trí ioncam — i bhfoirm díbhinní agus táillí ráthaíochta dliteanais den chuid ba mhó — dar luach €3.2 billiún ar an iomlán.

Fíor 5.4 Infheistíocht stáit i mBanc na hÉireann, 2009 – 2022

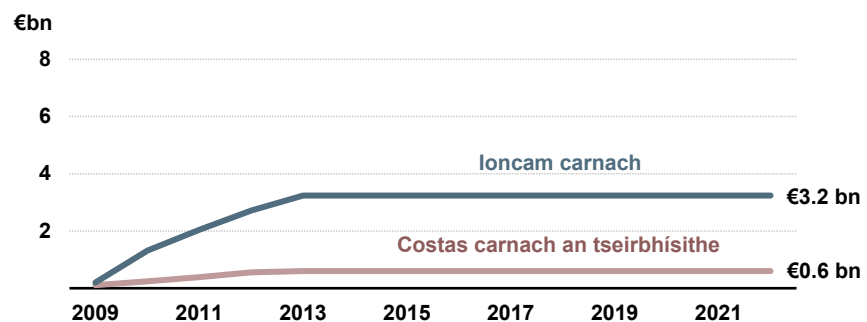
Costais na hinfeistíochta agus an tseirbhísithe ar fhiachas, agus díúscairtí agus ioncam

Infheistíochtaí agus díúscairtí

Ioncam agus costais an tseirbhísithe ar fhiachas

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Féach larscríbhinní 5A, 5B agus 5C.

Permanent TSB

- 5.13** Ba é €1.2 billiún glanchostas infheistíocht an Stáit in Permanent TSB.
- D'infheistigh an Stát €4 billiún.
  - Go dtí deireadh 2025, bhí €1.9 billiún aisghafa ag an Stát ó dhiúscairtí scaireanna, agus ba é €0.9 billiún luach shealúchas iarmharach an Stáit ag deireadh 2025.
  - Ba é €0.9 billiún glanchostas an tseirbhísithe ar fhiachas i ndáil le PTSB. Fritháiríodh an costas sin trí ioncam €0.9 billiún, inar cuimsíodh táillí a fuarthas i leith scéimeanna ráthaíochta dliteanais dar luach €0.7 billiún.

An Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní

- 5.14** Cuireadh GNBS ar bun chun sócmhainní bainc áirithe a bhaineann le maoin a fháil (go príomha iasachtaí d'fhéichiúnaithe a d'infheistigh i maoin) ó bhainc Éireannacha, chun na hiasachtaí agus an chomhthaobhacht ghaolmhar a shealbhú agus a bhainistiú agus ar deireadh thiar chun na sócmhainní sin a dhiúscairt ar bhealach a chosnaíonn leasanna an Stáit.⁶
- 5.15** D'íoc GNBS €31.8 billiún le bainc le hiasachtaí ábhartha a cheannach, arbh iasachtaí iad a raibh beagán ní ba mhó ná €74.4 billiún le híoc ag iasachtaíthe ina leith. Ag an bpointe díola, thabhaigh na bainc caillteanais €42.6 billiún ar na hiasachtaí (57% de luach anonn na n-iasachtaí), rud ba chúis leis an ngá a bhí le hiad a athchaipitliú.
- 5.16** Idir 2020 agus 2025, rinne GNBS suim a íoc leis an Státchiste nó sócmhainní a aistriú chuig an Stát lenar bhain luach €5.1 billiún ar an iomlán as a thuilleamh coinnithe carntha.⁷ I ráitis airgeadais GNBS ag deireadh 2025, tuairiscíodh €79 milliún mar thuilleamh coinnithe carntha sa bhreis. Díscaoileadh GNBS go foirmiúil ar an 31 Lúnasa 2026.
- 5.17** Bhainistigh GNBS na sócmhainní iasachta a fuair sé ó na hinstiúidí rannpháirteacha faoi threoir punanna 'gaoil féichiúnaí', a raibh iasachtaí a fuarthas ó instiúidí creidmheasa iomadúla i go leor acu. Níl sé praiticiúil, mar sin, ranníocaíocht GNBS leis an Státchiste a cheangal go díreach le bainc aonair.

6 Ba iad na bainc Anglo, AIB, Banc na hÉireann, INBS agus an Cumann Oideach Foirgníochta (EBS).

7 As an €5.1 billiún, bhí €425 milliún de i bhfoirm aistrithe sócmhainní chuig an nGníomhaireacht Forbartha Talún. Íocadh an chuid eile den €5.1 billiún leis an Státchiste in airgead tirim.

8 Athbhreithniú ar mheasúnú caipitil stuamachta (PCAR 2011), inar sainithníodh na riachtanais chaipitil bhreise a bhí ag trí bhanc — AIB, Banc na hÉireann agus PTSB. Ní raibh CÉRB faoi réir PCAR 2011.

Caipitliú na mbanc

- 5.18** Idir Márta 2009 agus deireadh 2010, d'infheistigh an Stát €46.8 billiún san iomlán sna bainc. I ndiaidh athbhreithniú a rinne an Banc Ceannais in 2011, d'infheistigh an Stát €20 billiún eile le linn na tréimhse 2012 – 2014.⁸
- 5.19** Rinneadh na hinfheistíochtaí sin, dar luach €66.8 billiún ar an iomlán, a mhaoiniú mar a leanas:
- An **Státchiste**: €44.4 billiún, lena n-áirítear €30.85 billiún i bhfoirm nótaí gealltanais. I gcás na mbanc, bhí nótaí gealltanais incháilithe mar chomhthaobhacht le haghaidh cúnamh eisceachtúil leachtachta ón mBanc Ceannais.

- An **Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn** (CISÉ): €22.4 billiún, lena n-áirítear €1.7 billiún d'ús cothromais a fuarthas in ionad díbhinní ar scaireanna tosaíochta⁹

5.20 Tá níos mó sonraí faoi na hinfeistíochtaí, faoi na diúscairtí agus faoin ioncam ó na bainc leagtha amach in larscríbhinn 5B.

Costais a bhaineann le fiachas

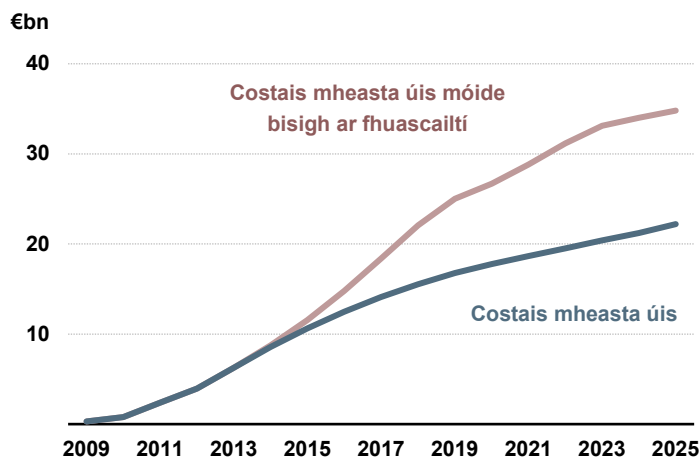
5.21 Ós rud é go raibh na hinfeistíochtaí sna bainc maoinithe go mór trí mhéadú ar iasachtaí, is é an Stát a sheasann costais bhliantúla an tseirbhísithe ar fhiachas agus costais ghaolmhara eile.

5.22 Mhaoinigh CISÉ a infheistíochtaí óna acmhainní féin. Dá bhrí sin, ní raibh aon mhuirear úis dhíreach ann. Mar sin féin, tá deis chostas ann don Stát i leith na hinfeistíochta. Chun críocha an scrúdaithe seo, ríomhadh an deis chostas barúlach mar an t-ús a thabhaigh an Státhiste ar na hiasachtaí a d'fhéadfaí a sheachaint dá mbeadh cistí CISÉ ar fáil don Stát chun críocha eile seachas infheistiú i mbainc.

5.23 Ar an iomlán, ba é €34.8 billiún an costas a bhain le fiachas don Stát idir 2009 agus 2025 (féach Fíor 5.5). Mar chuid den chostas seo tá

- costais mheasta úis dar luach €22.2 billiún ar an iomlán, lena n-áirítear costais bharúlacha úis na n-infheistíochtaí a rinne CISÉ
- bisigh dar luach €12.6 billiún ar an iomlán a d'íoc GBCN nuair a d'fhuascail sé bannaí Rialtais i ndáil le cobhsaíocht a eisíodh chuig an mBanc Ceannais.¹⁰

Fíor 5.5 Costais charnacha mheasta i ndáil le fiachas a bhaineann le hinfeistíochtaí an Stáit i mbainc, 2009 – 2025

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Féach larscríbhinn 5C.

⁹ Is é an Cúlchiste Náisiúnta Pinsean (CNP) a rinne na hinfeistíochtaí ar an gcéad dul síos. In 2014, aistríodh sócmhainní CNP chuig an gCiste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn (CISÉ).

¹⁰ Tháinig na bisigh chun cinn de bharr go raibh an toradh ar na bannaí Rialtais ní b'ísle tráth a ndiúscartha ná an tráth a bhfuair an Banc Ceannais iad.

Ioncam an Bhainc Ceannais i ndáil le cobhsaíocht baincéireachta

- 5.24** Rinneadh an costas don Stát maidir leis an bhfiachas i ndáil le cobhsaíocht baincéireachta a fhritháireamh go páirteach trí ioncam gaolmhar an Bhainc Ceannais. Maidir leis na blianta 2009 go 2023, meastar gur bhain thart ar €19.6 billiún d'ioncam an Bhainc Ceannais le hionstraimí airgeadais a bhí á gcoinneáil mar thoradh ar bhearta cobhsaíochta baincéireachta (féach Fíor 5.6).

Fíor 5.6 Meastachán ar ioncam an Bhainc Ceannais atá inchurtha i leith idirbheart maidir le bearta cobhsaíochta baincéireachta, 2009 – 2023

	Glanioncam ó ús	Gnóthachain ar dhiúscairt bannaí	Iomlán
	€bn	€bn	€bn
Cúnamh eisceachtúil leachtachta (CEL) ^a	1.89	n/b	1.89
Bannaí Rialtais, nó bannaí atá ráthaithe ag an Rialtas, atá i seilbh an Bhainc Ceannais ^{b,c}	4.16	13.52	17.68
Iomlán	6.05^d	13.52	19.57

Foinse: Anailís ó Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

- Nótaí:
- a Idir 2009 agus 2013, tugadh CEL do cheithre bhanc a bhí caipitlithe ag an Stát.
  - b Ina measc sin bhí bannaí a bhain le CÉRB a d'eisigh GNBS, bannaí a eisíodh chun íocaíocht nóta gealltanais €3.06 billiún a íoc, agus bannaí a eisíodh lena gcur in ionad nótaí gealltanais dar luach €25.034 billiún tráth ar leachtaíodh CÉRB.
  - c D'íoc GBCN €12.6 billiún de na gnóthachain nuair a d'fhuascail sé bannaí Rialtais a bhí i seilbh an Bhainc Ceannais; réadaíodh an €0.9 billiún eile ó dhíolachán ar an margadh oscailte.
  - d Tá an t-ioncam úis glan ar chostas úis gaolmhar de thart ar €0.3 billiún.

- 5.25** Ba do CÉRB a tugadh cúnamh eisceachtúil leachtachta den chuid ba mhó, agus bhain an t-ioncam agus na gnóthachain go léir i leith bannaí Rialtais le CÉRB. Ar an iomlán, tá méid measta €19.4 billiún (99%) d'ioncam an Bhainc Ceannais sna blianta 2009 – 2023 agus a d'eascair ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta inchurtha i leith idirbheart idir an Banc Ceannais agus CÉRB. Tá an t-iarmhéid inchurtha i leith Bhanc na hÉireann (€99 milliún), AIB (€66 milliún) agus PTSB (€44 milliún).

- 5.26** D'íoc GBCN an t-ús ar na bannaí a bhí coinnithe ag an mBanc Ceannais (€4.2 billiún) agus na bisigh a íocadh nuair a cheannaigh GBCN bannaí ar ais (€12.6 billiún) ó chistí an Stáitchiste. D'íoc na bainc a raibh cúnamh eisceachtúil leachtachta (€1.9 billiún) á fháil acu an €2.8 billiún eile nó rinneadh é a réadú ó dhíol bannaí ar an margadh oscailte (€0.9 billiún).

- 5.27** Cuireadh an t-ioncam €19.6 billiún sin go léir ón mBanc Ceannais i bhfeidhm chun leasa an Stáit chun costais an Bhainc Ceannais (€2.2 billiún) a íoc, chun cúlchistí an Bhainc a mhéadú (€3.4 billiún) nó chun an díbhinn bhliantúil don Stáitchiste a mhéadú (€14 billiún). Fritháiríodh go páirteach leis sin an costas don Stát i leith seirbhísiú ar fhiachas a bhain le bearta cobhsaíochta baincéireachta.¹¹

¹¹ Ba é €4.9 billiún fáltais iomlána an Bhainc Ceannais ó bhannaí Rialtais maidir leis na blianta 2020 – 2023. Ba é thart ar €2.7 billiún brabús iomlán an Bhainc Ceannais don tréimhse chéanna (roimh ghnóthachain nó caillteanais achtúireacha). Dá bhrí sin, íocadh costais as €2.2 billiún den ioncam ó bhannaí. Sna blianta ar fad roimhe sin, bhí na brabúis iomlána níos mó ná na fáltais ó na bannaí.

Costais leanúnacha a bhaineann le seirbhísiú ar fhiachas ó 2025

- 5.28** Ag deireadh 2025, tá an costas a bhaineann le seirbhísiú ar fhiachas fós á thabhtú ag an Státchiste, fiachas a d'eascair as an infheistíocht a rinneadh sna bainc ar glanchostas €42 billiún, rud atá fós ina dhliteanas fadtéarmach don Stát.¹² Beidh costas bliantúil ar an seirbhísiú ar an bhfiachas sin don Stát cothrom le thart ar €420 milliún in aghaidh gach pointe céatadáin de mheánchostas ualaithe iasachta an Stáit.
- 5.29** Mar gheall ar dhiúscairt na scairshealb in AIB agus i mBanc na hÉireann, agus na sócmhainní neamhréadaithe teoranta a bhí coinnithe ag an Stát ag deireadh 2025 (€0.9 billiún), is beag scóip atá ann d'ioncam breise i ndáil le cobhsaíocht i ndiaidh dheireadh 2025.

Ioncam ó scéim ráthaíochta dliteanais

- 5.30** Ráthaigh an Stát dliteanais áirithe a bhí ar na bainc faoi thrí phríomhscéim.
- Ní raibh aon táillí iníoctha leis an Stát maidir leis an Scéim Ráthaíochta Taiscí, faoina ráthaítear taiscí a bhí ag daoine aonair in institiúidí creidmheasa clúdaithe suas le €100,000 ar a mhéad in aghaidh an taisceora incháilithe in aghaidh na hinstitiúide.¹³
  - Faoin Scéim um Fhorais Chreidmheasa (Tacaíocht Airgeadais), a bhí i bhfeidhm idir 2008 agus 2010, tugadh ráthaíocht do réimse leathan dliteanas bainc le haghaidh seacht n-institiúid a roghnaigh páirt a ghlacadh sa scéim.¹⁴ Éilíodh ar na hinstitiúidí creidmheasa íocaíochtaí a dhéanamh as an gcosaint a cuireadh ar fáil faoin scéim.¹⁵
  - Tháinig an Scéim Ráthaíochta Dlíteanas Incháilithe i bhfeidhm i mí na Nollag 2009 agus níor glacadh le haon dliteanais nua tar éis mhí an Mhárta 2013. Chríochnaigh an scéim i mí an Mhárta 2018. Bhí ceanglas ar na ceithre institiúid a ghlac páirt sa scéim táillí a íoc mar chúiteamh ar an gclúdach a fuair siad.^{16,17}
- 5.31** Faoi dheireadh 2025, bhí glanioncam dar luach thart ar €5.4 billiún faighte ag an Stát faoi na scéimeanna. Fuarthas €4.5 billiún i dtáillí. Lena chois sin, íocadh díreach os cionn €1.1 billiún in éilimh, agus fuarthas €2 billiún ó leachtaitheoirí speisialta CÉRB.

Tátail

- 5.32** Faoi dheireadh 2025, meastar gurbh é €42 billiún an glanchostas don Stát i leith bearta a glacadh chun an córas baincéireachta a chobhsú. Cuirtear san áireamh sa mheastachán sin luach na scairsheilbhe a bhí fágtha ag an Stát in Permanent TSB (€0.9 billiún) agus tuilleamh coinnithe GNBS (€0.1 billiún) ag deireadh 2025.
- 5.33** Bhí an costas ba shuntasáí don Stát i leith CÉRB, a raibh glanchostas measta €39.1 billiún i gceist leis.

12 Cuirtear san áireamh i nglanchostas na n-infheistíochtaí ag deireadh 2025 luach iarmharach scairsheilbh an Stáit in PTSB (€0.9 billiún).

13 Ní chlúdaítear ach institiúidí atá ceadúnaithe le taiscí a fháil in Éirinn agus atá údaraithe ag an mBanc Ceannais.

14 Ba iad Bainc-Aontas Éireann (AIB), Anglo, Banc na hÉireann, an Cumann Oideach Foirgníochta (EBS), Irish Life and Permanent, Cumann Foirgníochta Forleiththeadach na hÉireann (INBS) agus Postbank Teoranta na hinstitiúidí a bhain leas as an scéim (na 'bainc chlúdaithe').

15 Cúlghaireadh an Scéim um Fhorais Chreidmheasa (Tacaíocht Airgeadais) go foirmiúil i mí na Nollag 2025. ([I.R. 614/2025](#)).

16 AIB (EBS san áireamh), CÉRB, Banc na hÉireann agus PTSB.

17 Cúlghaireadh an Scéim Ráthaíochta Dlíteanas Incháilithe go foirmiúil i mí na Nollag 2025 ([I.R. 615/2025](#)).

5.34 Bhí difríocht ann sa ghlan-olltoradh maidir leis na hidirbhearta a bhain leis na bainc eile.

- Bhain glanchostas measta €8.4 billiún le cobhsaíocht AIB.
- Meastar gurbh é €1.2 billiún an glanchostas i ndáil le cobhsaíocht PTSB, i ndiaidh luach scairsheilbh iarmharach an Stáit ag deireadh 2025 a chur san áireamh.
- Mar thoradh ar an infheistíocht i mBanc na hÉireann agus costas an tseirbhísithe ar fhiachas, bhí glanbharrachas €1.5 billiún ag an Stát. Ba é sin an t-aon infheistíocht amháin sna bainc tharrtháilte a thug toradh dearfach.

5.35 Bhí an glanchostas don Stát a bhain leis na hinfheistíochtaí sna hinstiúidí airgeadais aonair — €47.2 billiún — fritháirithe go páirteach trí bharrachas carntha saoil GNBS dar luach €5.2 billiún.

5.36 I bhfianaise na scóipe an-teoranta le haghaidh aon fháltais bhreise, is é díreach os cionn €42 billiún luach measta an fhiachais fhadtéarmaigh a thabhaigh an Stát i ndáil le cobhsaíocht na n-instiúidí airgeadais. Bhí sé sin díreach os cionn 18% d'fhiachas náisiúnta na hÉireann ag deireadh 2025.

5.37 Ní chuirtear san áireamh sa mheastachán ar ghlanchoistas is fiú €42 billiún costais úis bhreise a thiocfaidh chun cinn amach anseo as maoiniú an fhiachais ghaolmhair. Cinnfear an costas leanúnach a bhaineann le seirbhísí ar fhiachas de réir na gcostas iasachta atá i réim don Stát. Bheadh costas bliantúil gaolmhar de bheagnach €650 milliún ann mar thoradh ar an meánchoistas a bhaineann le seirbhísí ar fhiachas de 1.54% in 2025.

Iarscríbhinn 5A Glan-olltoradh measta, de réir bainc, ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta amhail an 31 Nollaig 2025

	AIB ^a	Banc na hÉireann	Permanent TSB ^a	Iomlán na mbanc trádála	CÉRB ^a	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Costas caipitlithe na mbanc, trí infheistíochtaí	(22.2)	(5.9)	(4.0)	(32.1)	(34.7)	(66.8)
Diúscairt infheistíochtaí	15.4	4.8	1.9	22.1	—	22.1
Costas measta an tseirbhísithe ar fhiachas a bhaineann le hinfheistíochtaí	(8.0)	(0.7)	(0.9)	(9.6)	(25.2)	(34.8)
Ioncam gaolmhar ón mBanc Ceannais ^b	0.1	0.1	—	0.2	19.4	19.6
Ioncam ó infheistíochtaí	4.5	1.7	0.2	6.4	—	6.4
Táillí a fuarthas faoi scéimeanna ráthaíochta dliteanais	1.8	1.5	0.7	4.0	0.5	4.5
Éilimh a rinneadh faoin scéim ráthaíochta dliteanais	—	—	—	—	(1.1)	(1.1)
Fáltais ó leachtaitheoirí speisialta CÉRB	—	—	—	—	2.0	2.0
Barrachas GNBS ^c	n/b	n/b	n/b	n/b	n/b	5.2
Glanhostais mheasta amhail an 31 Nollaig 2025	(8.4)	1.5	(2.1)	(9.0)	(39.1)	(42.9)
Luach iarmharach measta scaireanna amhail an 31 Nollaig 2025 ^d	—	—	0.9	0.9	—	0.9
Glan-olltoradh measta amhail an 31 Nollaig 2025	(8.4)	1.5	(1.2)	(8.1)	(39.1)	(42.0)

Foinse: Anailís ó Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

- Nótaí:
- a Áirítear leis na hinfheistíochtaí in AIB na cinn in EBS a fuair AIB i mí Iúil 2011. D'athraigh Irish Life and Permanent a ainm go Permanent TSB i mí na Bealtaine, 2012. Is ionann CÉRB agus comhcheangal de na comhlachtaí a bhí ann roimhe, Banc Angla-Éireannach agus Cumann Foirgníochta Forleitheadach na hÉireann.
  - b Ba ó Permanent TSB a tháinig thart ar €40 milliún den ioncam gaolmhar a tháinig ón mBanc Ceannais.
  - c Ní féidir tuilleamh carntha GNBS a cheangal go díreach le bainc aonair.
  - d Féach Iarscríbhinn 5B le haghaidh tuilleadh sonraí.

Iarscríbhinn 5B Caipitliú na mbanc trí infheistíochtaí

Ar an iomlán, rinne an Stát instealltaí caipitil dar luach €66.8 billiún, gan an t-ioncam ó tháillí a bhfuil luach díreach os cionn €260 milliún air a áireamh, i gceithre institiúid airgeadais agus, faoi dheireadh 2025, rinne sé diúscairtí dar luach €22.1 billiún (féach Fíor 5B.1).

Fíor 5B.1 Caipitliú na mbanc — infheistíochtaí agus diúscairtí, Nollaig 2025

	AIB	Banc na hÉireann	Permanent TSB	Iomlán na mbanc trádála	CÉRB	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Infheistíochtaí						
Gnáthscaireanna ^a	(10.8)	(3.1)	(2.3)	(16.2)	(4.1)	(20.3)
Scaireanna tosaíochta ^b	(3.5)	(1.8)	—	(5.3)	—	(5.3)
Ranníocaíocht chaipitil	(6.0)	—	—	(6.0)	—	(6.0)
Nótaí caipitil theagmhasaigh ^c	(1.6)	(1.0)	(0.4)	(3.0)	—	(3.0)
Luach na nótaí gealltanais a eisíodh ^d	(0.3)	—	—	(0.3)	(30.6)	(30.9)
Irish Life	—	—	(1.3)	(1.3)	—	(1.3)
Infheistíocht iomlán^e	(22.2)	(5.9)	(4.0)	(32.1)	(34.7)	(66.8)
Diúscairtí						
Gnáthscaireanna	12.1	1.9	0.2	14.2	—	14.2
Scaireanna tosaíochta	1.7	1.9	—	3.6	—	3.6
Nótaí caipitil theagmhasaigh	1.6	1.0	0.4	3.0	—	3.0
Irish Life	—	—	1.3	1.3	—	1.3
Diúscairt infheistíochtaí	15.4	4.8	1.9	22.1	—	22.1
Glaninfheistíochtaí	(6.8)	(1.1)	(2.1)	(10.0)	(34.7)	(44.7)

Foinse: Anailís ó Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

- Nótaí:
- a Áirítear le gnáthscaireanna díbhinní ar scaireanna tosaíochta a fuarthas i bhfoirm gnáthscaireanna (€1.41 billiún i gcás AIB agus €0.25 billiún i gcás Bhanc na hÉireann).
  - b I mí an Mhárta, 2009, d'infheistigh CISE €3.5 billiún i scaireanna tosaíochta i mBanc na hÉireann. In R1 in 2010, tiontaíodh €1.66 billiún san iomlán de na scaireanna sin ina ngnáthscaireanna (curtha san áireamh sna gnáthscaireanna thuas).
  - c Cáilíonn nótaí caipitil theagmhasaigh mar chaipiteal leibhéal a dó. Tiontaíonn siad ina ngnáthscaireanna faoi chúinsí áirithe, lena n-áirítear má thiteann an cóimheas bunchapitil leibhéal a haon faoi 8.25%.
  - d Cealaíodh na nótaí gealltanais a bhí i seilbh CÉRB i mí Feabhra, 2013, agus malartaíodh iad idir GBCN agus an Banc Ceannais le haghaidh bannaí státciste ráta chomhlúthaigh arbh ionann iad agus €25.034 billiún.
  - e Ba é thart ar €260 milliún san iomlán an t-ioncam glan ar tháillí a baineadh d'infheistíochtaí.

Ioncam ó infheistíochtaí i mbainc agus luach iarmharach measta infheistíochtaí an Stáit i mbainc

Ba é €6.4 billiún iomlán an ioncaim a fuarthas i ndáil le hinfeistíochtaí suas go deireadh 2025 agus ba é €0.9 billiún luach iarmharach measta infheistíocht an Stáit in Permanent TSB.

Fíor 5B.2 Ioncam ó infheistíochtaí an Stáit i mbainc ó 2009 go 2025, agus an luach iarmharach measta amhail Nollaig 2025

Ioncam ó infheistíochtaí	AIB	Banc na hÉireann	Permanent TSB	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn
An Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn				
Ioncam ó tháillí i leith scaireanna tosaíochta	0.03	0.03	—	0.06
Gnáthscaireanna in ionad díbhinní ar scaireanna tosaíochta	1.41	0.25	—	1.66
Díbhinní ar ghnáthscaireanna	1.36	0.04	—	1.40
Díbhinní ar scaireanna tosaíochta	0.45	0.74	—	1.19
Cealú na mbarántas scaireanna	0.44	0.49	—	0.93
Státchiste				
Ús cúpóin ar nótaí caipitil theagmhasaigh	0.80	0.15	0.15	1.10
Díbhinn fhabhráithe ar dhíol Irish Life	—	—	0.04	0.04
Iomlán	4.49	1.70	0.19	6.38
Luach iarmharach measta infheistíochtaí				Luacháil €bn
CÉRB				—
Permanent TSB ^a				0.9
Iomlán				0.9

Foinse: Anailís ó Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Nóta: a Luacháladh an cothromas a bhí coinnithe in Permanent TSB ar phraghsanna an mhargaidh.

Iarscríbhinn 5C Costas measta an tseirbhísithe ar fhiachas a bhaineann le hinfheistíochtaí, 2009 – 2025 (lena n-áirítear na costais bharúlacha a bhaineann le seirbhísiú ar fhiachas ó infheistíochtaí CISE)

De réir bliana	2009 – 2021	2022	2023	2024	2025	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Foinse maoiniúcháin						
Státchiste ^a	21.9	2.1	1.7	0.7	0.7	27.1
CISÉ	6.8	0.3	0.3	0.2	0.1	7.7
Iomlán	28.7	2.4	2.0	0.9	0.8	34.8

De réir bainc	AIB	Banc na hÉireann	Permanent TSB	Iomlán na mbanc trádála	CÉRB	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Foinse maoiniúcháin						
Státchiste ^{a,b}	1.0	—	0.9	1.9	25.2	27.1
CISÉ	7.0	0.7	—	7.7	—	7.7
Iomlán	8.0	0.7	0.9	9.6	25.2	34.8

Foinse: Anailís ó Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

- Nótaí:
- a Áirítear le foinsí maoiniúcháin an Státchiste ús a íocadh ar nótaí gealltanais a eisíodh in 2010, ús a íocadh ar bhannaí Rialtais ráta chomhlúthaigh a eisíodh chun teacht in ionad na nótaí gealltanais, agus bisigh a d'íoc GBCN chun nótaí ráta chomhlúthaigh a athcheannach ón mBanc Ceannais.
  - b Tabhaíodh thart ar €40 milliún maidir le maoiniú an Státchiste le haghaidh Bhanc na hÉireann. Mar gheall ar an slánú, léirítear é sin mar 'náid' sa tábla.